

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za pol leta 50 lir, za četrt leta 25 lir, mesečno 9 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 33-03. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hramnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak torek in petek

Liubliana, torek 15. avgusta 1944

Preis - Cena L 0'80

Omejitev porabe električnega toka

Šef pokrajinske uprave je izdal zaradi varčevanja z električnim tokom naslednje predpise:

1. Električni motorji v industrijskih in obrtnih podjetjih se morajo za določen čas dnevno izklopiti. Komisija, sestavljena iz zastopnikov pokrajinske uprave, oddelka VIII., inspekcije dela in mestne elektrarne bo določila čas, v katerem bodo smela podjetja trošiti električni tok. Ta komisija bo začela takoj poslovati.

2. Razen v nebotičniku, v bolnišnicah in zavarovalnici »Slavija« se ukinja uporaba vseh dvigal.

Sindikati hišnih posestnikov naj priobčijo to odredbo vsem prizadejim lastnikom. Ta odredba se nanaša tudi na tovarna dvigala.

3. Ukinja se tramvajski promet dnevno v času od 8—12 ure, vendar samo ob dnevih, ko bo mestna elektrarna smatrala to za potrebno.

O omejitvi porabe električnega toka v mestni vodarni se bo izdala posebna odredba.

Izvedba teh določb nadzira mestna elektrarna po svojih organih. Mestna elektrarna je pooblaščenca, da sme koristniku, ki bi kršil prednje odredbe, odključiti električni tok za čas, ki ga ravnateljstvo elektrarne samo določi.

Pomožna sredstva

Združenje industrijev in obrtnikov sporoča:

Od Pokrajinskega gospodarskega sveta smo naprošeni, da priporočimo svojim članom skrajno varčnost pri porabi pomožnih sredstev. Predvsem je potrebno, da se poraba bencina nadomesti z nafto in petrolejem. Zaloge denaturiranega špirta so tako izčrpane, da je nemogoče ustreči prošnjam za nakazilo. Prav tako se bo mogel tirnež nakazovati le v izjemnih primerih. Pričakuje se nova pošiljka karbida, za katero se bodo upoštevale dosedanje prošnje.

Priporočamo p. n. včlanjenim podjetjem, da se pravočasno skušajo prilagoditi novemu položaju in da primerno uredijo svoje obratovanje.

Švicarsko urarstvo

Ravnatelj Splošne švicarske urarske industrije d. d. je v svojem predavanju naglasil, da je bil delež urarstva pri vsem lanskem švicarskem izvozu nad 20%, pri čemer pa ne gre za veliko industrijo, temveč za mnoga mala podjetja. Urarska industrija ima težave pri nabavi raznih tvarin, njen delež pri izvozu pa je bil lani še večji, ko l. 1938. Izvoz ur je bil vreden nad 300 milijonov šv. frankov.

Nad 10% švicarskih industrijskih delavcev je še vedno zaposlenih v urarski industriji. L. 1929. je imela ta industrijska panoga 1062 tovarn, l. 1939. pa samo 800, v teh obratih pa se še vedno izdela okrog 75% vseh ur, ki pridejo na svetovna tržišča. Tako je švicarsko urarstvo obdržalo svojo prvo mesto pri svetovni proizvodnji ur, o razvoju v bodočnosti pa se danes še ne da točno soditi. Po vojni je treba računati z močno inozemsko konkurenco, ki pa bo verjetno premagana z visoko kakovostjo švicarskih izdelkov.

Ali ste že poravnali naročnino?

Carinarnice v južnovzhodnih deželah

»Südost-Echo« opisuje carinsko poslovanje v raznih deželah Jugovzhoda, da opozori nemške tvrdke, ki izvažajo tja svoje blago, na razne težave ter jim da smernice za kalkulacije. Za izvoznike je posebno važno, da vedo, kako dolgo sme v kak državi poslano blago ostati v carinskem skladišču in koliko znašajo približni stroški za carino in ležarino.

V južnovzhodnih deželah je premalo prostih carinskih skladišč. Največja taka skladišča so bila v Grčiji, med vojno pa so bila razdejana in zdaj še niso obnovljena. V Turčiji prostih carinskih skladišč sploh ni, v vseh ostalih deželah pa so nezadostna.

V nekaterih deželah je poleg carine še cela vrsta davkov in pristojbin na uvoženo blago. To veča predvsem za Romunijo in Hrvaško, kjer je carinsko poslovanje zelo zamudno zaradi ugotavljanja raznih dodatnih pristojbin. Izvoznik sploh ne more napraviti točne kalkulacije o blagu, ki ga je poslal v te dežele. V Grčiji teh težav in ovir ni, ker uredi ves uvoz in izvoz Nemško-grška družba za zamenjavo blaga (Degriges).

V Grčiji, Hrvaški, Srbiji in v Bolgariji je določena za carino zlata valuta, računana po posebnem ključu, ki je pa pri posameznih carinskih postavkah različen. Pri vsej draginji in celo pri inflaciji v nekaterih deželah se osnovna carina v zlatu ni dosti zvišala, celo v Grčiji samo za 50%, zato so pa močno zvišane posebne pristojbine in davki na uvoženo blago ter so pri tem tudi pri vrstah uvoženega blaga in izdelkov večkrat velike spremembe, o katerih izvoznik ne more ničesar vedeti.

V Turčiji je lahko ostalo uvoženo blago v carinskem skladišču v principu tudi dve leti. Ležarina je bila prva dva meseca po 1 turški funt dnevno od tone, potem pa se je od meseca do meseca stopnjevala. Pred nekaj meseci je bilo odrejeno, da se sme uvoženo blago, ki se v 14 dneh ne dvigne, prodati po od države določeni ceni in da se izkupiček deponira pri Turški centralni banki, kjer je pošiljatelj na razpolago.

V Grčiji prevzema ves uvoz carinarnica v Atenah in ker so skladišča prenapolnjena, sme ostati blago v njih najdalje 45 dni, potem pa pride na dražbo. Kakor je rečeno, prevzame ves uvoz družba Degriges, dobro pa je tudi to, da ima špedicija Schenker & Co. v Atenah velika skladišča. Tako je tudi v Grčiji poslano blago na varnem.

V Romuniji sme ostati blago v carinskih skladiščih v principu 75 dni, ker pa so skladišča prenapolnjena, so termine skrajšali. V Bukarešti so ga skrajšali najprej na 30 dni, nedavno pa je bilo odrejeno, da bo carinsko skladišče v Bukarešti prevzemalo le one pošiljke, za katere je dal naročnik zagotovilo, da jih bo prevzel že v desetih dneh. Po 30 dneh se plača za blago v skladiščih posebna pristojbina, ki znaša 4% vseh carinskih pristojbin. Pri zadnjih gospodarskih pogajanjih med Nemčijo in Romunijo je bilo določeno, da dobijo nemške tvrdke poslano blago lahko tudi v 90 dneh nazaj.

V Bolgariji se v splošnem obdrži blago v carinskih skladiščih

90 dni, preden se proda na dražbi. Vrnitev blaga v 90 dneh je dopustna, v praksi pa pride zelo redko do tega, ker ni nikogar, ki bi pravočasno poravnal ležarino in druge močno narasle stroške. Splošnih carinskih skladišč v Sofiji sploh ni.

Na Hrvaškem in v Srbiji carinijo po predpisih bivše države, je pa tudi precej novih pristojbin in davkov, med katerimi sta na prvem mestu prometni in luksuzni davek. V Srbiji se razmeroma naglo carini, na Hrvaškem pa je treba za to precej časa, da se določi za razne vrste blaga posebne pristojbine. V skladišču zagrebške carinarnice sme ostati blago samo 15 dni, potem pa pride po preteku enega meseca na dražbo. Letos aprila je bila odrejena ureditev prostih skladišč, kar pa še ni izvršeno.

Po opisu carinskega poslovanja

in predpisov v posameznih deželah opozarja članek izvoznike na naslednje: Ko pride blago, ki ga naročnik ali naslovljenec pravočasno ne prevzame, na dražbo, je treba računati s tem, da bo prodano pod ceno, ker bodo odšteti poleg carine in ležarine še razni manipulacijski stroški. Računati pa je treba tudi s tem, da blago, ki je prišlo enkrat do carinarnice kake južnovzhodne dežele, ne pride več tako lahko nazaj, ker skuša zaradi pomanjkanja blaga vsaka država obdržati vse, kar je bilo uvoženo. V carinskih skladiščih glavnih južnovzhodnih mest, ki doživljajo bombne napade, ostaja vedno več uvoženega blaga, ker se mnoge uvoziške tvrdke izselijo. V takih primerih, ko izseljenih naslovljenecv ni mogoče najti, je za pošiljatelja še najbolje, če se blago na carinarnici hitro proda, da ne naraščajo veliki stroški.

Bosenske češplje za Nemčijo

V prejšnjih časih ni gledal jugoslovanski proizvajalec dosti na to, da bi njegove češplje bogato obrodile, ker se je po pravici bal, da bo dobra letina preveč znižala ceno češpljam. V tem primeru se njih izvoz ne bi izplačal, in velike količine češpelj bi propadle ali pa bi se mogle uporabiti samo za krmo. Tudi bivše jugoslovanske vlade so se mnogo premalo brigale za rentabilen izvoz češpelj. To je bilo tem bolj obžalovanja vredno, ker niso bosenske češplje povprečno blago, temveč odlične kakovosti, saj presegajo po svoji vsebini sladkorja celo kalifornske češplje, ki so jim najbolj nevarno konkurirale.

Analiza svežih bosenskih češpelj kaže, da vsebujejo 79.5% vode, 0.6% kisline in 11.6% sladkorja, posušene češplje pa 56.88% vode, 1.25% kisline in 41.6% sladkorja. Bosenska češplja pa ima še to prednost, da je zelo malo zahtevna. Cele pokrajine v Bosni žive samo od češplje, ki dobro uspeva celo na revnih kraških tleh. Zal pa ni natančne statistike o številu češpelj. V letu 1942. se je ugotovilo, da je na Hrvaškem približno 23 milij. češpelj, od teh v Bosni 15 milijonov. To zasluži tem večje upoštevanje, ker ima Srbija še več češpelj ko Hrvaška. Čeprav je imela bivša Jugoslavija dvakrat tako velik pridelek češpelj ko Hrvaška, je vendar v letih 1920 do 1940 samo šestkrat več izvozila češpelj ko sama Bosna, ki je v letu 1908. izvozila 3694 vagonov posušenih češpelj in 464 vagonov pekmeza.

V mirnem času so se bosenske

češplje izvažale v 20 držav. Od leta 1921. pa je bila Nemčija glavni odjemalec, na drugem mestu pa je bila bivša Avstrija in na 3. mestu bivša Češkoslovaška. Danes gre skoraj ves presežek češpelj iz Hrvaške v Nemčijo. Hrvaški izvozniki so danes rešeni skrbi, kam bodo izvozili svoje češplje. Držav. centrala za vrtnarstvo v Berlinu jim odkupi vse češplje in opravi za nje tudi vse formalnosti skupno s hrvaško družbo izvoznikov v Brčkem. Združenje vseh izvoznikov češpelj je odredila hrvaška vlada, ki je tudi postavila vso trgovino s češpljami in vso proizvodnjo pod državno nadzorstvo. S tem se je v trgovini s češpljami doseglo veliko izboljšanje ter je sedaj tudi za po vojni čas bosenski češplji zagotovljeno prednostno mesto.

Ravno v sedanjem času pa nudi bosenska češplja svojim proizvajalcem, kakor je pred kratkim ugotovil »Südost-Echo« še nove prednosti. Cena sama, ki je določena na 120 kun za kg čiste teže za zdrave posušene češplje ter je skoraj dvajsetkrat večja od cene v mirnem času, ni za producenta najvažnejša. Veliko večjo vabo za povečanje proizvodnje nudijo proizvajalec razni dodatki, ki jih dobi za oddane češplje. Tako dobi za vsakih 100 kg oddanih posušenih češpelj poleg določene cene še 10 kg soli, 600 cigaret, 10 dek tobaka, 10 škatlic vžigalic in 2 kg sladkorja. Nobenega dvoma ni, da bodo ti dodatki zelo ugodno vplivali in da je računati na mnogo večjo proizvodnjo, kar bo pomen bosenske češplje za hrvaško gospodarstvo še znatno dvignilo.

Stanovanjski problemi Švice

Tudi v nevtralnih državah je pomanjkanje stanovanj. To kaže tudi najnovejša statistika o stanovanjskih razmerah v Švici. Navedbe so zelo različne. Freiburg, Grenchen in Le Locle ne izkazujejo niti enega prostega stanovanja, Biel in Solothurn samo po eno, Baden dva,

Bern pa štirideset. Pač pa imata Lausanne nad 1000 in Zeneva celo 3500 praznih stanovanj. Ob Zenevskem jezeru je v letoviščih vse polno tablic z napisi »Prazno stanovanje«, »Se takoj odda v najem«. V industrijskih krajih Švice je veliko pomanjkanje stanovanj. Zara-

di tega so se iz teh krajev že razni uradi izselili, da bi se stiska vsaj nekoliko omilila.

Vzrok pomanjkanja stanovanj je zmanjšanje stavbene delavnosti, ki ima spet svoje v vojnih razmerah nastale vzroke. L. 1939. so v Švici zgradili še okrog 10.950 novih stanovanj, l. 1941. samo še 5758, pozneje pa s pomočjo javnih subvencij nekaj več. Novih stanovanj pa je od leta do leta potrebnih več in zdaj je razpoložljivih stanovanj 36.717, potrebnih pa 77.685. Stanovanj primanjkuje tudi zaradi tega, ker so razni uradi pri svoji razšitvi zasedli stanovanjske prostore. V splošnem stavbena delavnost med vojno ni popustila. Izdatki za stavbe so se od l. 1931. zvišali od 1056 na 1143 milijonov šv. frankov. Od tega pa je prišlo na privatna stanovanja samo kakih 200 milijonov, vse drugo pa na tovarne ter javna poslopja zveze, kantonov in na vojaške objekte.

Stavbinstvo Švice je v tesni zvezi z vprašanjem proizvodnje in dobave cementa. Domača proizvodnja cementa je bila l. 1941. okrog 700.000. naslednje leto pa samo še 440.000 ton. Samo 42.000 ton cementa se je dalo uvoziti iz Nemčije, Slovaške in Hrvaške. Domača proizvodnja se je zmanjšala predvsem zaradi pomanjkanja premoga, zdaj, ko so nekatere cementarne elektrificirali, se sicer zvišuje, kar pa gre po večini za kmetijstvo, industrijo in vojsko ter ostane le malo za zasebne stanovanjske hiše. V mestih se dovoli za zgradbo enega stanovanja samo po dve toni cementa.

Zaradi pomanjkanja cementa in železa se je v Švici močno spremenil slog stavb. Na mesto kubističnih betonskih blokov iz jekla, železa, stekla in cementa prihajajo spet lesene stavbe v lepem starem švicarskem slogu.

O letošnji hrvaški letini

poročila Hrvatski zavod za kmetijstvo v Zagrebu naslednje: Vremenske razmere so bile v juliju za kmetijstvo izredno ugodne. Stanje ozimnega žita je bilo v začetku julija tik pred žetvijo na splošno dobro, enako so dobro kazale tudi okopavine in krompir. Najbolje pa kaže korenje. Zetveni izgledj se morejo v nekaterih okrajih označiti kot zelo dobri. Krmila so klasificirana kot precej dobra. Jablane in hruške bodo obrodile srednje dobro. Stanje vinogradov je na splošno dobro.

Grški magnezit

Pred vojno je bila Grčija najvažnejši dobavitelj magnezita v Evropi. Nemška trgovinska zbornica v Grčiji navaja naslednje podatke o proizvodnji in izvozu grškega magnezita:

L. 1936. proizvodnja 116.100 ton, izvoz 45.560 ton v vrednosti 27.3 milijona, l. 1937. proizvodnja 161 tisoč 670 ton, izvoz 65.120 ton v vrednosti 43.8 milijona, leta 1938. proizvodnja 168.240 ton, izvoz 47 tisoč 850 ton v vrednosti 31.9 milijona, l. 1939. proizvodnja okrog 170.000 ton, izvoz 50.220 t. v vrednosti 33.9 milijona, l. 1940 pa izvoz okrog 100.000 ton v vrednosti 77 milijonov drahem brez navedbe proizvodnje.

Glavni odjemalci grškega magnezita so bili pred sedanjo vojno Nizozemska, Anglija, Francija in Nemčija, Amerika pa je svoj uvoz z Grčije močno omejila že po prvi svetovni vojni.

SPOROČAMO SVOJIM CENJ.
ODJEMALCEM, DA SO NAŠE
NOVE TELEFONSKE ŠTEV.

TOVARNA FUŽINE
TRGOVINA SV. PETRA C. 17

20-54
28-06

„**ŽIMA**“

JAGER MILAN
TOVARNA ŽIME
IN ŠČETK

ŠE VEDNO NUDIMO:
KVALITETNO ČISTO ŽIMO
RAZNOVRSTNE ŠČETKE

Kakovostne konzerve na Slovaškem

Ker se je v zadnjih letih izdelovanje sadnih in zelenjadnih konzerv zelo razširilo in ker je nastalo mnogo malih podjetij, ki ne morejo jamčiti za dobro kakovost konzerv, je najvišji urad za oskrbo prepovedal svobodno obrtno predelovanje sadja, zelenjave in gob. Vsa podjetja, ki izdelujejo sadne, zelenjadne in gobne konzerve, morajo imeti posebno dovoljenje najvišjega urada za oskrbo. Prepoved velja samo za fabrično in obrtno izdelovanje konzerv, ne pa tudi za gospodinjstvo, če se predelujejo sadje, zelenjava in gobe samo za domačo porabo.

Bolgarska direkcija za razdeljevanje blaga

Trgovinski minister Vasiljev je določil naloge nove direkcije za razdeljevanje blaga takole: 1. Določitev potrebe dežele na živilih in drugem blagu ter uvoza in proizvodnje tega blaga. 2. Razdelitev v Bolgarski proizvedenega ter iz inozemstva uvoženega blaga. 3. Določitev obrokov življenjskih potrebščin. 4. Izdajanje živilskih in drugih nakaznic. 5. Splošno nadzorstvo nad oskrbo dežele in zatiranje špekulacije.

Organizacija romunskih bombardiranih tvrdek

Pri bombnih napadih oškodovane tvrde in podjetja v Romuniji so ustanovile svojo kreditno organizacijo, ki je že začela poslovati. Na čelu upravnega odbora nove organizacije je vladni komisar, izvoljen in imenovan pa je bil tudi preiskovalni odbor, ki bo določal višino kreditov za obnovo oškodovanih podjetij. Organizacija ima na razpolago že 10 milijard lejv. K organizaciji pristopajo tudi še neškodovane tvrde, podjetja in ustanove, višino prispevkov za posamezna podjetja pa bo določila vlada v sporazumu z upravnim odborom kreditne organizacije. Za delniške družbe je že določeno, da morajo plačati kot prispevek 10% svojega delniškega kapitala.

Stavke v USA

Po uradni statistiki je bilo v USA letos v prvih treh mesecih že 1090 delavskih in nameštenskih stavk, kar je za 60 odstotkov več kot v lanskem prvem četrtletju. Največ stavk je bilo v zadnjem desetletju 1. 1937. Takrat jih je bilo 4740, lani pa 3750 z izgubo 13,5 milijona delovnih dni.

Vzrok velike večine stavk so zahteve zvišanja mezd in plač. Indeks cen v trgovini na debelo se je od začetka vojne do konca lanskega leta zvišal za 45 odstotkov, nekatera živila pa so se podražila celo za 73 odstotkov in so tako tudi že večkrat zvišane mezde in plače zaostale za to podražitvijo.

Naredba o podaljšanju rokov in odlogu za obveznosti v Ljubljanski pokrajini

Službeni list z dne 12. avgusta je objavil naredbo Vrhovnega komisarja o podaljšanju rokov in odlogu za obveznosti v Ljubljanski pokrajini. Naredba v glavnem določa:

V zaščito oseb, ki zaradi izrednih razmer niso mogle opravljati od 8. IX. 1943 dalje pravnih dejanj, se vsi roki materialnega, javnega, kazenskega, zasebnega, upravnega in finančnega prava, kakor tudi vsi zakonski in sodniški roki podaljšujejo do 31. VII. 1944.

Ta rok se podaljšuje za nadaljnjih 30 dni, če traja zadržek še nadalje.

To zaustavitev rokov mora upoštevati vsako oblastvo.

Na zahtevo oseb, katerih pravice bi bile z zaustavitvijo rokov prizadete, se more postaviti zadržanemu oskrbnik, in sicer na odločbo sodišča.

Občinskim hranilnicam in kreditnim zadrugam (razen v Ljubljani, na Vrhniki in v Logatecu) se dovoljuje odlog plačila njihovih obveznosti do 31. VII. 1944, na predlog denarnega zavoda pa more okrožno sodišče podaljšati ta rok do 31. XII. 1944.

Tudi župan občine, kjer ima družba ali zadruga svoj sedež, more vložiti tak predlog.

Dolžniki, ki zaradi izrednih razmer ne morejo svojih obveznosti ne celoma ne deloma spozniti, smejo predlagati, da se jim dovoli

odlog do 30. VI. 1945. O tem odloči okrajno sodišče. Ta določba pa se ne uporablja za denarne zavode in zavarovalnice ter tudi ne za dolžnike, o katerih premoženju se je po 8. IX. 1942 uvedel stečaj.

Od odloga spolnitve po prejšnjem odstavku se izvzemajo: obveznosti iz najemnih in zakupnih pogodb, iz mezd in službenih pogodb, rente in preživninske dajatve, obveznosti iz razmerja socialnega zavarovanja ter denarni dolgovi iz kupnih, dobavnih in delovnih pogodb, če se je blago izročilo ali delo izvršilo pred uveljavitvijo te naredbe.

Navzlic odlogu plačila tečejo zakonske in pogodbene obresti dalje. Dokler traja odlog plačila in spolnitve obveznosti, so zaustavljeni tudi zastaralni in drugi zakonski ter pogodbeni roki. Pobot pa je kljub odlogu dopusten.

V že tekočih pravnih postopkih se morajo te določbe upoštevati. Postopek v tožbah, ki se vložijo šele po izdaji te naredbe, počiva, dokler rok odloga ne poteče.

Izvršbe v izterjavo denarnih terjatev oz. v doseg spolnitve obveznosti, na katere se nanaša ta naredba, se do preteka določenih rokov ne smejo dovoljevati. Če dovoljene izvršbe se morajo uradoma odložiti.

Ta naredba je že stopila v veljavo.

Romunsko sadje za Nemčijo

S svojimi sadonosniki, ki obsegajo okrog 632.800 ha, se je Romunija uvrstila med največje pridelovalce sadja. Romunski in nemški strokovnjaki cenijo letošnji pridelek na 60.000 vagonov, od katerih pride skoraj polovica na slive. Čeprav je Transnistrija, ki je lani sama pridelala 50.000 ton jabolk, zasedena od sevražnika, ne bo letošnji romunski izvoz sadja manjši od lanskega in kakor v zadnjih letih bo tudi letos glavni odjemalec Nemčija. Lani so izvozili iz Romunije v Nemčijo 21.500 ton sadja, iz same Transnistrije pa 3500 ton. Od izvoza sadja v Nemčijo imajo veliko korist tudi sadjarji, ker so jim vsako leto za pridelek zajamčene primerne cene.

Izvoz sadja pa bi bil še večji, če ne bi bilo transportnih ovir in težav. Zaradi teh ovir je tudi letos posvečena večja pozornost predelovanju in konserviranju sadja. Ker primanjkuje sladkorja, se največ sadja seveda suši, v letih 1940. do 1943. pa je romunsko ministrstvo za kmetijstvo nakupilo tudi 6,2 milijona kg sadja, iz katerega

je 15 tovarn napravilo 5,2 milijona kg marmelade. Polovico te proizvodnje je porabila vojska, druga polovica pa je bila na razpolago za civilno potrošnjo. Domača potrošnja marmelade in konservirane sadja je še vedno nizka, od leta 1939. do lani pa se je dvignila od 26 na 330 gramov letno na vsakega prebivalca.

Romunsko ministrstvo za kmetijstvo ima samo več obratov za izdelovanje marmelade in za konserviranje sadja, letos pa je bilo odrejeno, da mora tudi 25 privatnih podjetij te vrste producirati 600 vagonov marmelade za vojaštvo in državno uslužbenstvo. Potrebne količine sladkorja so dobile tovarne od kmetijskega ministrstva. Letna kapaciteta 16 največjih romunskih tovarn za marmelado je po 50 vagonov. Za razširitev in modernizacijo teh tovarniških naprav pa je kmetijsko ministrstvo prispevalo leta 1941. nad 27 milijonov, naslednje leto 205 milijonov, lani pa 715 milijonov lejv.

Tudi v vinogradništvu ima Romunija pogoje velikega gospodarskega uspeha. S svojimi vinogradi,

ki obsegajo 370.000 ha, je med vinogradnimi deželami na četrtem mestu. Povprečni hektarski pridelek je 25 hektolitrov vina in ker gre za domačo potrošnjo samo nekaj nad 45 odstotkov vinskega pridelka, ostane velik presežek za izvoz. Pri tem pa so težave zaradi previsokih cen. Tako so se lani razbila pogajanja s Švico, Nemčijo, ki je glavni odjemalec, pa je prevzela le manjše količine. Zaradi raznih taks in davkov se vino od producenta do izvoza podraži od 60 do 130 lejv za liter, v domačih gostilnah pa stane liter celo 400 do 800 lejv.

Denarnišтво in zavarovalstvo

Plačilni promet med Velikonemškim Rajhom in Ljubljansko pokrajino

Pokrajinska zveza delodajalcev javlja:

Reichskreditkase v Ljubljani sporoča, da se plačilni promet med Velikonemškim Reichom in Ljubljansko pokrajino ne vrši več po nemško-italijanskem kliringu, temveč da se vsa plačila izvršujejo pri Reichskreditkase v Ljubljani.

Konec Banke za mednarodna plačila v Baslu?

Po poročilih iz USA se je na valutni konferenci v Bretton Woodsu razpravljalo tudi o Banki za mednarodna plačila v Baslu. Prevladalo je mnenje, da mora ta banka prenehati. Če dalj časa so angleški in ameriški gospodarski publicisti Banko za mednarodna plačila kritizirali. Zato se ni čuditi, če bi jo sedaj Anglo-Amerikanci hoteli likvidirati. Seveda pa je treba pripomniti, da banke ni mogoče z enostranskim sklepom zaveznikov likvidirati ter je zato praktična izvedba likvidacije še zelo problematična.

Obtok bankovcev na Hrvaškem je lani narasel od 30. aprila do konca leta 1943. od 26,3 na 50,4 milijarde kun. Kasneje ni obtok bankovcev več narasel v tej meri ter se je do konca aprila 1944 povečal le za 14,6 na 65 milijard kun.

Mestna občina v Genovi je razpisala posojilo v višini 400 milijonov lir. Emisijski tečaj je določen na 480 lir za nominalnih 500 lir, posojilo se bo amortiziralo v 35 letih, obrestna mera pa je določena na 4 odstotke.

Po izkazu Madžarske narodne banke z dne 31. julija se je obtok bankovcev povečal za 300 milijonov ter znašal 5,59 milijarde pengö.

Zaradi olajšanja denarnega prometa je izdala Grška narodna banka bankovce po 1 milijon drahem.

Slaščičarna - kavarna

PETRIČEK

Ljubljana

Palaca Dunav. Tel. 42-80, 41-89

A. & E. Skaberne
Ljubljana, Mestni trg

Pinter & Lenard
LJUBLJANA
Dalmatinova ulica

IVO JONTES

Trgovina s čevlji

Ljubljana, Mestni trg št. 14

LENASI & GERKMAN

MANUFAKTURA

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA

Trgovinski register

SPREMEMBE IN DODATKI:

Gradbeno podjetje »Beton«, družba z o. z. v Ljubljani. Izbriseta se poslovodji Mikusch Oton in inž. Dachovsky Edmund.

Franjo Ravnikar v Ljubljani. Vpiše se prokurist Ravnikar Ivan, privatni uradnik v Ljubljani, Marconijeva ulica.

A. Šarabon & Co., Ljubljana. Trgovina z mešanim blagom. Izbriseta se javni družbenik Volč Ivan, zbog česar je prenehala javna trgovinska družba. Edini lastnik je sedaj Šarabon Marija, ki podpisuje kakor dosedaj.

Iz združnega registra

Nakupovalnica in vnovčevalnica v Ljubljani. Izbriseta se člana upravnega odbora dr. Kopač Andrej in Babnik Vladko, vpišeta pa se člana upravnega odbora Koman Leopold, drž. uradnik, in Korošec Karel, uradnik v p.

Stavbna zadruga »Mirn dom« v Ljubljani. Izbriseta se član upravnega odbora Avsenek Ivan, vpiše pa se član upravnega odbora Tominec Franjo, tajnik medicinske fakultete.

Gospodarske vesti

V Nemčiji morajo obratniki, ki zaposlujejo nad 20 delavcev, obračunavati mezde mesečno, za mesečne plače pa je odrejeno četrtletno obračunavanje. Na ta način se bodo upravni posli velikih podjetij znatno zmanjšali.

Stanje vinogradov v Nemčiji je večinoma zelo zadovoljivo. Je v nekaterih okrajih so trtam škodovali mrzci v maju. Posebno dobra trgata se obljublja v Porenju in v južno-vzhodnih (bivših avstrijskih) krajih. Na splošno se more označiti stanje trt, ki so že nekaj let slabo obrodile, kot zelo dobro.

Hrvatske državne železnice so sklenile z Nemčijo, Protektoratom, Švico, Madžarsko, Romunijo, Turčijo, Grško, Albanijo, Srbijo in Francijo dogovore o direktnih železniških tarifah za potniški in tovarni promet. Nadalje so sklenile podoben dogovor tudi s Slovaško, da se morejo sedaj kupiti vozovnice za Slovaško tudi na Hrvaškem in plačati v kunah.

Srbska zunanja trgovina se je v gospodarskem letu 1942-43 povečala. Po vrednosti se je povečal srbski izvoz za 12 odstotkov, kar pa je deloma posledica višjih cen. Pri srbskem uvozu je bila Nemčija udeležena z 59, pri srbskem izvozu pa z 82 odstotki.

Slovaška bo dala v promet 10 kronske novce, ki bodo vsebovali 50 odstotkov srebra in 50 odstotkov bakra. Zaenkrat se izda 1,4 milijona teh novcev.

Bolgarska vlada je odredila, da smejo v bodoče izhajati bolgarski dnevniški samo na dveh straneh, da se tako prihrani papir.

Vse žitne presežke na Bolgarskem je proglasil ministriški svet kot državno lastnino. Kmetovalci so morali svoje žitne presežke oddati najbližjim agentom žitne izvozne direkcije proti plačilu do 5. avgusta. Letošnja žetev se bo zakasnila in zato se niso določili roki, do katerih se mora žito oddati.

Med bolgarskim in turškimi trgovci je bil sklenjen dogovor, po katerem bodo Bolgari dobavili Turčiji oglje. Turčija pa bo dobavila za bolgarske konzervne tovarne riže.

Letos so pridelali samo v pokrajini Adana v Turčiji 150.000 ton bombaža.

V Bruslju se je ustanovila zadruga Consortium des Transactions Economiques, kateri naj pripadajo uvozniške in izvozniške firme iz Francije, Belgije in Nizozemske. Družba naj omogoča izvedbo večjih kupcij. Zadruga bo imela zaenkrat 100.000 bl kapitala. Firma, ki hoče postati članica zdruge, mora prevzeti najmanj 10 deležev po 1000 fr.

Približno tri milijone delovnih dni je izgubila radi stavk Anglija v prvih šestih mesecih letošnjega leta.

Velika angleška paroplovna družba Cunard White Star Line je imela lani 1,72 (predlani 1,83) milijona funtov vseh dohodkov. Nič manj kot 1,04 milijona funtov je šlo za odpise. Čisti dobiček se je zvišal za 38.000 na 659.000 funtov. Od glavnice v višini 10 milijonov funtov se bo zopet izplačala 10 odstotna dividenda.